

Raadsbrief

Datum: 27 januari 2022
Behandeld door: Frits ten Bloemendal
Zaak: 797260

Verzenddatum: 27 januari 2022
Mailadres: frits.tenbloemendal@midden-groningen.nl
Portefeuillehouder: José van Schie

Onderwerp: Beantwoording vragen raadslid Bos

Geachte leden van de raad,

Op 24 januari 2022 ontving het college een groot aantal vragen van raadslid Henk Bos. Deze vragen hebben betrekking op het Meerjaren Versterkingsprogramma van de NCG en zijn bedoeld ter voorbereiding van het raadsdebat dat op 10 februari 2022 plaatsvindt. Hoewel de vragen ingediend zijn als technische vragen, zijn ze naar het oordeel van het college toch vooral politiek. Vandaar dat de beantwoording ervan plaatsvindt via een raadsbrief.

Hieronder treft u de, uit het door raadslid Henk Bos ingediende document, gedestilleerde vragen aan, met daarbij het antwoord van het college. Wij hebben deze vragen opnieuw genummerd. De oorspronkelijke vragen en de toelichtende teksten daarbij, treft u aan in de bijlage.

1. Wat is de grondslag voor het huidige MJVP vooruitlopend op de TWG? Wat zijn de mogelijkheden voor rechtsbescherming van de betrokken bewoners?

Er is geen wettelijke grondslag voor het MJVP. Het MJVP is een planningsinstrument dat ervoor zorgt dat de NCG beter de opgave kan voorspellen en organiseren. Zowel voor de eigen uitvoering als richting eigenaren. De uitgangspunten voor het MJVP zijn door rijk en regio gezamenlijk vastgesteld en gedeeld met de gemeenteraden en de Tweede Kamer. De uitwerking ervan op adresniveau is het planningsinstrument dat NCG beheert en uitvoert.

Voor een eigenaar is echter het door de gemeenteraad vastgestelde Lokaal Plan van Aanpak (prioritering) van belang. Daarin is de opdracht voor de NCG voor het lopende jaar opgenomen. Deze opdracht betreft het opnemen en beoordelen van adressen binnen de scope en ook het uitvoeren van de benodigde versterking. Dit leidt uiteindelijk tot versterkingsbesluiten die door de NCG worden genomen namens de minister. Eigenaren kunnen tegen dit laatste in bezwaar en beroep gaan.

2. Sinds de kerst kunnen wij beschikken over het SodM-advies over de LVP's van de aardbevingsgemeenten en over "versies" van het MJVP. Kan de Raad die informatie ook inzien?

Het MJVP is een intern werkdocument van de NCG. SodM heeft het MJVP inderdaad ingezien, maar heeft dit niet via de gemeente Midden-Groningen ontvangen.

Tijdens de raadsinformatiebijeenkomst van afgelopen 20 januari is er de gelegenheid geweest om dieper in te gaan op het MJVP als instrument en de werking ervan.

3. Kan het College aangeven hoe de combinatie van het LPA en het MJVP scoort op de 12 toetspunten van het Handvest?

Het Sociaal Handvest benoemt 12 mensgerichte uitgangspunten. Het Lokaal Plan van Aanpak is door de raad vastgesteld als opdracht aan de NCG. Hierin is de prioritering vastgesteld op basis van uitgangspunten die enerzijds de veiligheid vooropstellen, maar anderzijds ook de inwoners zoveel mogelijk centraal stelt, zoals ook in het Sociaal Handvest staat.

Het MJVP is een planningsinstrument van NCG.

4. Kan het College aangeven wanneer de definitieve tekst beschikbaar komt en hoe de twee amendementen uit de novelle daarin zullen worden opgenomen? Tijdens de discussie over de novelle is sprake geweest van een gefaseerde invoering van de wet met onzekerheid over (het tijdstip van) de integratie van de novelle. Is daar al meer over bekend?

Het college weet niet wanneer de definitieve tekst beschikbaar komt. Wij hopen zo snel mogelijk. Wel loopt op dit moment nog een internetconsultatie over technische wijzigingen van de TwG. Deze wijzigingen moeten het hele proces van Raad van State, Tweede Kamer en Eerste Kamer nog doorlopen. Het vermoeden is dan ook dat die wijzigingen later vastgesteld worden dan de wet zelf.

5. Uw College heeft regionaal ingestemd met de inhoud van een brief aan de Minister die hem steunde bij een eventueel uitstel van de amendementen uit de novelle. Waarom volgt het College altijd de regio; hoe is het belang van de inwoners van Midden-Groningen ingebracht?

De vraag suggereert dat er een verschil is in het belang van de regio en het belang van Midden-Groningen. Mocht dat het geval zijn, dan besluit Midden-Groningen zelfstandig en kan dat in afwijking zijn van wat de rest van de regio doet. Maar over het algemeen is dat verschil er niet. Op onderdelen kunnen nuanceverschillen zijn en accenten anders liggen. Daarover wordt onderling gesproken.

In deze specifieke kwestie achtte het college het niet verstandig dat de besluitvorming over de tijdelijke wet zou worden uitgesteld om eerst de punten uit de novelle verder uit te werken. Het belang van de wet is groot, juist vanwege de voortgang en tijdelijke constructies die gelden voordat de wet wordt vastgesteld. Het college hoopt dat de tijdelijke wet snel tot een afronding komt.

6. Waarom vindt het College de TWG een goede wet voor de inwoners van Midden-Groningen?

Onze inwoners hebben behoefte aan duidelijkheid en een zo snel mogelijke beoordeling en uitvoering van de versterking. De TwG maakt de verhouding tussen partijen duidelijk en zorgt voor een eenvoudiger en navolgbaarder proces voor eigenaren. Ook is er een wettelijke grondslag waarop eigenaren in bezwaar en beroep zouden kunnen (het versterkingsbesluit). De positie van de eigenaar wordt dus verbeterd.

De wet maakt een gecombineerde afhandeling van schade en versterken mogelijk (hiervoor loopt ook een consultatie voor een Algemene Maatregel van Bestuur). Ook dat is een verbetering ten opzichte van de bestaande situatie. Ook biedt de wet eigenaren meer ruimte om zelf keuzes te maken.

Daarmee is de wet zeker niet perfect. Maar de wet is wel een verbetering ten opzichte van de huidige situatie en daarom hebben we aangedrongen op een snelle invoering ervan.

7. Kan het College al meer zeggen over de positionering van de nieuwe bewindspersoon Mijnbouw? En heeft het College daar een opvatting over?

Het college heeft begrepen dat het gehele dossier valt onder de nieuwe staatssecretaris en dus onder EZK. De betrokken ambtenaren verhuizen van BZK naar EZK.

Het college heeft kennisgenomen van deze verandering. Structuurveranderingen zijn in het verleden vaak aanleiding geweest voor vertraging. Daarom zijn wij op voorhand geen voorstander van deze verschuiving. Ook zijn we met u van mening dat een dossier met zoveel sociaal maatschappelijke, ruimtelijke en volkshuisvestelijke kanten van nature beter bij BZK past dan bij EZK. Het is echter wel de situatie waarmee wij te maken hebben.

Tegelijkertijd zijn er zeker wel argumenten voor het samenbrengen van de verantwoordelijk voor de gaswinning en de mitigerende maatregelen (schadeafhandeling en versterking) onder één bewindspersoon en één ministerie.

8. Hoe gaat het College de kennelijk nieuwe bestuurlijke constructie bespreken en de belangen van onze inwoners behartigen?

Het is aan ons als regio (colleges en raden) om eensgezind aan de nieuwe bewindspersoon te laten zien welke problemen er zijn en welke rol wij vinden dat het rijk (over welk ministerie het dan ook maar gaat) hierin heeft. De eerste gesprekken met de staatssecretaris zijn hoopgevend hierin. Dit beeld wordt gedeeld door de maatschappelijke organisaties. Nu moet in de praktijk blijken of dit beeld standhoudt.

9. Waarom is het integrale, inclusieve en individuele perspectief van 2018 opgeknipt in aparte processen voor schade, versterking en perspectief (NPG) waardoor de bewoners tot 2028 een veel beperkter perspectief hebben, zeker nu het aantal gedupeerden volgens het MJVP gehalveerd zou kunnen worden? Wat vindt het College van die halvering op basis van een gemakzuchtige inschatting van toekomstige veiligheid?

Het klopt dat van 2016 tot medio 2018 gewerkt werd vanuit een integrale aanpak op basis van de Meerjarenprogramma's van NCG. Deze programma's bevatten de uitgangspunten van de aanpak van de versterking en ook het programma van het jaar waarvoor ze waren opgesteld. Deze programma's werden door de minister vastgesteld en ter instemming aan college en raad voorgelegd. Dit leidde tot opmerkingen vanuit een aantal raden over de beperkte invloed van de raden op dit proces.

Medio 2018 heeft minister Wiebes besloten deze werkwijze te beëindigen en een risicogerichte aanpak op basis van het HRA-model te volgen. Tegen die omslag hebben wij geprotesteerd, maar de minister was er sterk van overtuigd dat een risicogerichte benadering beter was dan een gebiedsgerichte. Hierin werd hij gesteund door adviezen van de Mijnraad en SodM.

Via de bestuurlijke afspraken die in 2018 zijn gemaakt is het gelukt om een voor het toen lopende programma de gebiedsgerichte aanpak overeind te houden. Dat heeft ertoe geleid dat bijvoorbeeld in Steendam, Tjuchem, Lageland en Luddeweer ook adressen die niet uit de HRA kwamen, in de versterkingsaanpak zijn opgenomen. Zonder deze afspraken was dit niet gebeurd.

Overigens wordt niet het aantal gedupeerden gehalveerd. Maar is de verwachting van NCG dat een deel van de adressen die nu in de versterkingsopgave zitten, na (her)beoordeling op norm zal blijken te zijn en niet meer versterkt hoeven te worden. Of die verwachting reel is moet blijken. Alle adressen in de versterkingsopgave worden beoordeeld en uit dat oordeel zal blijken of versterking wel of niet nodig is.

10. Waar ziet het College de zekerheden en is het College bereid in samenspraak met de Raad garant te staan voor de uitkomsten?

Wij zien het MJVP als een instrument om de processen en planning van de opgave inzichtelijk te maken. Maar net zoals bij veel modellen het geval is, vormen aannames het uitgangspunt. Hoe beter die aannames aansluiten op de werkelijkheid, hoe beter het model ook aansluit op die werkelijkheid. Dat proces is nu gaande. Met het MJVP zoals dat er nu ligt kunnen we het lopende jaar in beeld brengen (het LPvA 2021-2022) en een globale doorkijk geven, maar niet meer dan dat. Daarom nemen we uitspraken van de minister over het eind van de versterking op dit moment ook voor kennisgeving aan. Dat is ook een van de redenen dat we er geen voorstander van zijn op basis van het MJVP op adresniveau te communiceren. Daarvoor zijn er nog teveel onzekerheden en kunnen er geen toezeggingen worden gedaan.

We gaan er wel van uit dat de verdere uitwerking en verbetering een steeds realistischer beeld oplevert en dat er een moment komt waarbij er voldoende vertrouwen is in de robuustheid van het

model dat we meer toekomstgerichte uitspraken durven te doen.

11. Vindt het College de beoordeling door het SodM van de lokale plannen (en van het MJVP in wording) niet ontluisterend en welke conclusies trekt het College zelf?

Het SodM heeft positief geoordeeld over de Lokale Plannen. Dat is wat ons betreft de belangrijkste uitkomst van het rapport.

12. Is het College het eens met de oproep van de directeur van SodM tot herbezinning en, zo ja, hoe gaat zij die samen met de Raad en de bewoners vormgeven?

In het interview geeft de heer Kockelkoren, directeur SodM, aan dat het tempo van de uitvoering omhoog moet om de door de minister genoemde einddatum van 2028 te halen. Daar kunnen we hem alleen maar gelijk in geven. De crisisaanpak die Kockelkoren noemt is ook door de regio vaak benoemd. Daarbij doelt de regio niet op het samenvoegen van IMG en NCG. Dat zou namelijk een nieuwe reorganisatie en daarmee gepaard gaande vertraging inluiden. Wel vinden we dat de versterking meer vanuit de crisisgedachte moet worden uitgevoerd. Daarbij moet niet de aansprakelijkheid, proportionaliteit en het voorkomen van precedents het uitgangspunt zijn, maar de snelheid en de behoeften van de bewoners. Dit is ook een punt dat we nadrukkelijk met de staatsecretaris bespreken. Wat dat betreft biedt een nieuw bewindspersoon wellicht op dit punt ook wel weer nieuw perspectief.

13. Kan het College ingaan op de vragen en twijfels die in het SodM-beoordelingsrapport staan? Zo lijkt het er bijvoorbeeld op dat Eemsdelta en Oldambt een royalere reactietijd hebben gekregen/afgedwongen dan andere gemeenten.

De twijfels van SodM gaan over onzekerheden. Dat zijn zaken die wij zelf ook zien en herkennen. Zie de eerdere antwoorden hierboven.

Alle gemeenten hebben dezelfde behandeling ondergaan, maar niet alle gemeenten hebben dezelfde documenten aangeleverd. Daarin zijn de gemeenten uiteraard vrij. De verschillende gemeenteraden zijn hier ook verschillend mee omgegaan, zoals u in uw vraag 5 ook voor pleitte. De plannen zijn dus niet allemaal gelijk qua opzet. Dat is voor SodM natuurlijk niet praktisch en maakt dat SodM soms aanvullende informatie heeft gevraagd, of constateerde dat zaken ontbraken.

14. De SodM toetsing is gebaseerd op aangeleverd cijfermateriaal maar weegt de ervaring met voortgang van de versterkingsoperatie tot nu toe niet mee. Hoe betrouwbaar zijn dan deze papieren plannen als er geen toetsing is gedaan op eerdere plannen en conclusies zijn getrokken wat anders had gemoeten en hoe dat dan in deze nieuwe plannen is verwerkt? Tot op heden heeft nog geen enkele aanpak geresulteerd in het behalen van gestelde doelen. Waarom nu wel: deze argumentatie ontbreekt en dit wekt weinig vertrouwen.

In de behandeling van het LPvA 2021-2022 in de gemeenteraad is inzicht gegeven in de behaalde resultaten uit het LPvA 2020. De door u benoemde toetsing heeft wel plaatsgevonden.

Ook is tijdens de informatieve raadsbijeenkomst inzicht gegeven op de voortgang tot nu toe.

15. "Tot 1 juni 2021 zijn in totaal 1734 adressen versterkt of vernieuwd. Dat is nog geen 6,5% van de totale werkvoorraad" Deze inspanning is van de laatste 5 jaar. In de komende 7 jaar moet dus 93,5% nog worden aangepakt. Is dat de reden dat de helft van de adressen bij voorbaat als veilig wordt ingeschat? Hoe pakt dat uit voor Midden-Groningen?.

Het proces van versterkingsadvies tot aan daadwerkelijke uitvoering is lang is. Daar speelt uitvoeringscapaciteit een belangrijke rol, maar ook procedures, vergunningen en de uitwerking van technische maatregelen tot een voor bewoners wenselijk plan.

De toename van adressen die op norm zijn, komt vooral door de toepassing van NPR 2020 die uitgaat van een gaswinning die veel dichterbij in de buurt komt van de daadwerkelijke winning (zelfs met het mogelijke besluit dat de minister binnenkort zal nemen) en waarin meer kennis over ondergrond en hoe gebouwen reageren op trillingen is opgenomen. Vervolgens maakt de typologiebenadering dat de beoordeling niet maanden maar weken duurt.

De komende tijd zullen we zowel zien dat meer adressen op norm zijn, als dat de uitvoering van adressen die niet op norm zijn plaatsvindt.

16. Waarom zijn funderingen niet meegenomen in de inschattingen en hoe gaat het College deze patstelling doorbreken?

Geruime tijd zien we dat er adressen zijn waar discussie over de fundering zorgt dat de versterking niet plaatsvindt. Dit speelt met name in het buitengebied van Overschild. We hebben met NCG praktische afspraken gemaakt zodat het proces voor die adressen niet langer stilstaat. Daarmee zijn we er nog niet. Daarom is dit onderwerp ook nadrukkelijk geagendeerd bij de staatsecretaris.

17. Kan er een boete/vergoedingsbedrag afgesproken worden bij niet halen van termijnen? Dan kunnen bewoners, beter dan in het verleden, hun eigen toekomstplannen hierop afstemmen.

Een boete voor het niet behalen van termijnen is niet aan de orde.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van de gemeente Midden-Groningen

A. Hoogendoorn
Burgemeester

H.J.W. Mulder
Gemeentesecretaris